

ВИДЕЛИНА

Ученически двуседмичникъ за национална просвѣта и култура.

Адресъ: Д. ЯНКОВЪ
ул. „Л. Каравеловъ“ 20
Варна

Урежда редакционенъ
комитетъ отъ учащи се
въ Варн. мъжка гимназия

Разрешенъ съ писмо № 3206

Абонаментъ:
За 1 година 30 лв.
За странство 50 лв.

На сто ада редоветъ бѣсни,
На сто гръмотевици небесни
Свѣголовний трясъкъ, грохотъ
страшенъ
Чу ти, о Айвазъ-баба, уплашенъ

Тихо днесъ. Нѣмѣятъ плѣнни твоитѣ
Гръмоблъвни зяпнали топове,
Не реватъ подъ тебъ „ура!“ героитѣ,
Що летяха тукъ съ крила орлови,

Спятъ подъ дървенъ кръстъ въ
могилки прѣсни
Лъвоветъ, кости тукъ сложили —
На България дѣцата честни
Съ великанскитѣ души и сили.

Всичко пусто вече и глухо тука.
Не се чува на живота звука
Едно само днесъ те населява:
Българската безконечна слава!
Ив. Вазовъ.

Родино, за тебе тѣ умрѣха!

13 Мартъ 1913 год.

Излизва се день следъ день безкрайната върво-
вица на годинитѣ, за да ни отдѣли, съ всѣки свой
асъ, отъ едно минало, пълно съ недостигнатъ герои-
змъ и велики дѣла.

Малцина сж ония отъ насъ, които ако не въ по-
робности, то поне задоволително, познаватъ дѣлата
на поколението, което преди 21 години, заложилъ себе
а да откупи съ неподобни усилия добруването на
блото българско племе.

А още по малко сж ония, които въ днешнитѣ „мо-
ерни“ дни се осмѣляватъ да изровятъ отъ купчинитѣ
епелъ безценнитѣ бисери на историческата ни съкро-
ишница, за да посочатъ чистия имъ блѣсъкъ на насъ
ладитѣ, които идваме боязливи и неопитни.

Малко, много малко отъ насъ знаятъ, че на 13 III.
1913 год. стана чудото, което и най-разпазената по
нова време глава не можеше да допусне, че е въз-
можно.

Тогава, въ мразовитата мартенска срднощъ, рух-
аха последнитѣ и най-здрави останки на игото, кое-
то петъ вѣка тѣгнеше надъ българската земя. Постла-
а прочутитѣ редути на Одринската твърдина, хиляди
буйни български тѣла, за да подчертаятъ съ горещата
и кръвъ величествения напѣнъ на едно племе — ге-
оично и здраво, което не молѣше, а искаше, заповѣд-
аше, мрѣше и завещаваше.

Тогава българскиятъ ножъ разреши въ нѣколко
само часа задачата, която користната европейска дип-
омация изчисляваше и протакеше съ месеци.

Тогава Одринъ падна!

Одринъ! — Святъ и ненадминатъ подвигъ, какъвъ
то втори въ ничия история нѣма

Одринъ! — Вихръ въ който снажнитѣ гърди по-
срѣщаха съ радостъ свистящото желѣзо, за да пока-
ятъ, каква е кръвта на младия народъ, който бѣ
крѣшилъ да мре, но да победи.

Одринъ! — Апотеоза на българския духъ, на бъл-
арската воля и на българската смъртъ.

Одринъ! — Поклонъ предъ братскитѣ могили,
които хладнитѣ обятия на твоитѣ редути пазятъ мъл-
чаливи!

Въ деня, въ който за 21 пѣтъ спомняме себеотри-
данието и подвига на своитѣ бащи, нека се спремъ
преценявайки себе си, и да се запитае:

Приличатъ ли пълзенията ни на гиганскитѣ Имъ
крачки?

Сме ли достойни за Тѣхнитѣ жертви?

Сме ли готови да Ги следваме въ кървавия пѣвъ
за да достигнемъ онова което Тѣ начертахъ?

„ВИДЕЛИНА“

БЪЛГАРСКАТА ДЕВОЙКА

Твърде много нѣща, и лоши
и добри, приписватъ на бъл-
гарската девойка, която изра-
стна, закръмена съ отровитѣ
на четири битви. Тя като че
ли всмукъ и притаи великата
неправда, която се извърши
надъ българския народъ. Та
могатъ ли да ѝ останатъ чуж-
ди горчивитѣ сълзи на българ-
ската майка, останала вдовица
съ невѣрстни дечица? Нима тя
не чувствува неизмѣрима
скръбъ на своя баша—войникъ,
отчаянъ и обезнадежденъ, че е
видѣлъ на четири пѣти про-
играни най-святитѣ си и въз-
деленни идеали? Нима, най-по-
сле, ти не дочува стонетѣ
на толкова проробени майки и
бащи, братя и сестри, сбали-
лицето и срдцето си въ тра-
уръ?

Не! Тия нещастия на цѣлия
български народъ не останаха
чужди на нейната чувствителна
душа. И както презъ петвѣков-
ното робство тя подхранваше
наедно съ безпримѣрната вѣра
въ свѣтълъ и щастливъ край—

и умраза къмъ тирана, така и
днесъ тя живѣе съ една страш-
на ненавистъ къмъ ония човѣ-
ци, които претендиратъ да сж
вълнувани отъ най-човѣшки
чувства, но които въ сжщностъ
нѣматъ елементарния усетъ
за справедливо и човѣшко от-
насяне.

Мнозина търсятъ българска-
та девойка по булевардитѣ. Тѣ
се лжжатъ, тамъ не е тя — то-
ва не сж български девойки.
Никога българската девойка не
е била тамъ и не ще бжде.
Българската девойка живѣе се-
га не съ мисълта и стремежа
за колкото се може повече
удоволствия—тя живѣе съ бол-
китѣ на цѣлия български на-
родъ — тя живѣе съ нѣмотия-
та на бедняка, съ радоститѣ и
скръбитѣ на селянина, съ стра-
данията на поробения бълга-
ринъ братъ. Нейното срдце е
храмъ, където се огекватъ и
най-слабитѣ тонове, излѣзли
изъ българската душа. Въ тоя
храмъ си даватъ срѣща скръ-
битѣ и радоститѣ и последнитѣ

се виждатъ, колко сж малко и
колко сж блѣдни предъ без-
бройнитѣ страдания.

Българската девойка! Та тя
презъ вѣкове е стояла гордо
надъ обидитѣ на чужденцитѣ,
надъ подигравкитѣ имъ съ ней-
нитѣ мечти и тия на народа ѝ,
малкъ, но юначенъ.

Българската девойка! Та тя
най-силно чувствува въ младото
си срдце голѣмото огорчение
на Родината, тя най-добре таи
отровата на българската душа
— защото тя, само тя, ще от-
гледа и възпита българскитѣ
деца—на ксито, като единствени
дарове ще даде безграничната
си любовъ къмъ отечеството и
негодуванието — бунта на ду-
шата си срѣщу неправдитѣ, без-
човѣчно извършени надъ на-
рода ѝ въ името на братството,
свободата и равенството.

Тя знае, че удоволствия ще
има само тогава, когато бълга-
рскитѣ граници отново бждатъ
начертани, макаръ и съ кръвта
на хилядитѣ нейни близки, ко-
гато златна Добруджа пакъ
блѣсне на челото на Родината,
когато кръшната македонска

Исперихъ

(Исторически разказъ)

— Тангра, покрозителю, пра-
и милостта си подъ нашитѣ
ратници! — прозвуча гласътъ на
вѣрховния жрецъ и замрѣ, по-
сенъ отъ вѣтъра, далечъ надъ
възпаленитѣ се готови за по-
чодъ пълчища. Свѣтлиятъ пла-
къ на готовостта за борба
проблѣскаше въ очитѣ имъ, кои-
то следѣха движенията на бѣ-
овласия жрецъ

Предъ тѣхъ на бѣлъ запен-
нъ конъ, мълчаливъ, съ свити
жиди и тъменъ погледъ, очак-
ща волята на боговетѣ чрезъ
тата на жреца, стоеше ханъ
Исперихъ.

Мълчаха пълчищата. Потрѣп-
ше Исперихъ . . .
Мълчаха унесени въ благо-

говѣйно очакване, пропити съ
дълбока обичъ къмъ тоя, който
цѣше да ги поведе далечъ,
къмъ незнайни земи . . .

Жрецътъ шепнѣше молитви
Погледътъ му търсеше знака
на божията воля въ небесната
висъ. Старческата му, но здрава,
ръка държеше охранено куче,
а въ другата блѣскаше остъръ
мечъ.

Той шепнѣше:

— Тангра, повелителю на
всичкитѣ живи същества, дай
несломима мощъ на твоя вѣренъ
синъ отъ брѣговетѣ на Утахъ
Вдѣхни, о велики Тангра, на
всичкия сила и храбростъ и за-
крилий ги презъ далечния по-
ходъ! . . .

Устнитѣ му продължаваха да
шептятъ.

Погледътъ му се сведе и пад-
на върху кучето и съ единъ за-

махъ го дръпна и нанесе ударъ
съ острия мечъ.

Топла димяща кръвъ опръска
жервената клда

Следъ мигъ буенъ огънъ об-
гърна трѣпнещото въ пред-
смъртна агония куче.

Жълтеникавъ димъ се издиг-
на високо на възбогъ. Погле-
дитъ на хана и на всички ра-
тоборци се издигнаха нагоре и
лицата свѣтнаха отъ радостъ.

Димътъ се извисяваше все
по-нагоре и по-нагоре, правъ
като стълбъ, неполюшкванъ отъ
вѣтъра.

Остра мирисъ на изгорѣло
месо се разнесе наоколо.

Кладата бавно гаснѣше.

И предъ последнитѣ прсблѣ-
съци на огъня жрецътъ извика
съ свѣгналъ погледъ:

— Тангра, велики Тангра. Да
бжде волята ти! Бжди въ вѣ-

коветъ и презъ вѣковетѣ. Хане,
вързи, боговетѣ ще те закри-
лятъ . . .

Радостъ лумна по лицата на
безчисленитѣ ратоборци.

Редоветѣ зашумѣха.

Копията и остритѣ алебарди
заблѣскаха.

Роговетѣ засвириха и тимпа-
нитѣ прогърмѣха тържествено.

Въ мигъ вихрушка сви надъ
главитѣ имъ, а царстзения
Утахъ записка бистритѣ си
води.

Боговетѣ проявяваха върхов-
ната си воля . . .

Отправилъ погледъ къмъ ви-
сината, ханътъ се любоваше
на единъ орелъ — славниятъ
Икушъ, на крилетѣ на когото
той виждаше победата . . .

— Води ни! — Извика той,
махна съ ръка и пришпори
кона.

Животното се стѣписа, из-
прѣхтѣ и се впусна напредъ, а
следъ него се люшпа катогра-
маднавѣлна безбройната рать . . .

Орелътъ зарѣянъ въ синеви-
нитѣ се ширна на югъ . . .

Следъ него се проточи без-
крайния керванъ: на югъ, все
на югъ, по необятнитѣ стени
на Скития.

Исперихъ Ханъ поведе свои-
тѣ ратоборци къмъ нови земи,
къмъ нови завоевания.

Великия ханъ Ювиги отива-
ше незнайно где . . . отиваше
далечъ да положи началото на
величието на една нова държа-
ва, която нарече България.

Шуменъ — Др. Господиновъ.

На борба противъ Ньойския диктатъ!

Ньойският договоръ бѣше „склученъ“ на 27 ноемврий 1919 година. България съдна степенъ унижена до последна степенъ. Деньтъ на подписването на договора е билъ предварително избранъ — 27 ноемврий, деньтъ на славнитѣ победи надъ сърбитѣ. Целта е много ясна. България е трѣбвало да разбере, че войната която е водена, е напълно безцелна, напразно губене на време, средства и хора. Трѣбвало е да разбере че нейнитѣ победи не сж отъ значение за тѣзи които създадоха „мирнитѣ договори“.

По силата на чл. 10 България като членъ на ОН е длѣжна съ орѣжие въ рѣка да брани териториалната цѣлостъ на Сърбия, която ни заграби Македония, на Гърция, която ни отне Златна Добруджа. Това е явна гавра срещу единъ победенъ народъ.

Франция каза — мирътъ на Европа се състои въ точното изпълнение на мирнитѣ договори. Това е французката теза и теза която поддържатъ всички приятели на Франция.

Победенитѣ поставиха своята теза — мирнитѣ договори сж много по-несправедливи, отъ договоритѣ които познаваме презъ XIX в. Защото познаваме миналитѣ конгреси — виенски, парижки, берлински, победенитѣ бѣха повикани за да обещаютъ новото ползотворна война бѣха повикани, като подсждими; тѣ бѣха затворени и заставени да подпишатъ мирнитѣ договори. Нѣже повечѣ, не имъ се даде даже последна дума при подписването, а имъ се каза: „или ще се подчините, или ние ще постигнемъ спрѣмо васъ както поштитѣ интереси диктуватъ“

Като изхождаме отъ това положение, което днесъ не се отрича отъ нито единъ отъ безпристрастнитѣ изследователи на скоршната история на Европа, естествено ние сме въ право да си зададемъ въпроса: „Могатъ ли тѣзи „договори“, които съдържатъ толкъсъ неправди, да послужатъ за основа на единъ траенъ миръ“ Може ли тази вражда, тази умраза, която се насажда отъ Ньойския „договоръ“, да послужатъ като пиедесталъ, за да се изгради онзи вѣченъ миръ, за който мечтае „демократична“ Европа. Отговора е единъ — че тѣзи „мирни договори“ не могатъ да послужатъ за основа за изградането на единъ истински миръ.

Тѣ ще послужатъ само за основи на нови войни, нови кърви. България, сякаш не иска война, но той чака ревизия на договоритѣ. България не иска чуждото, иска своето. Националниятъ идеалъ — обединена България, за който се пролѣха толкъсъ много кърви чака своето разрешение.

Четиринадесетъ години изминаха отъ тази злокобна дата 27 ноемврий 1919 г. Много нещастия преживѣ България. Духътъ който живѣше въ Левски, Ботевъ, Паитий, духътъ който водѣше и окрилѣше хилядитѣ български полета, бѣше заспалъ. България бѣ забравила, че свободата на която се радваше бѣше изникнала отъ кръвта на хилядитѣ български чеда. Българскиятъ народъ бѣ загубилъ вѣра въ своето бъдеще, бѣ потъпкано всичко свето и всичко свѣтло въ живота. Неприятелитѣ ликуваха, тѣ чакаха сгоденъ моментъ да заграбятъ още земя. Единъ грѣцки авантюристъ, генералъ Пангалосъ се опита, но си чули главата въ юго-западна България. Много се лѣжеха нашитѣ „миролюбиво“ настроени съседни, специално на шата съседка, която се крие задъ телените мрежи и вѣлчи ями. Тѣ мислеха, че българскиятъ духъ предъ който рухнаха непревзимаеми крепости, к а т о Одринъ и Тутраканъ е изчезналъ, е поробенъ отъ Ньойския договоръ. Българската младежъ облада този духъ. Тя е която ще ржководи бжднинитѣ на България, тя е която ще иска отплата за униженията нанесени отъ „договоритѣ“. Младежта, която съ своя идеализмъ е готова всѣки моментъ да нареди подъ знамената и рамо до рамо съ славнитѣ герси да отиде за жертвитѣ; а когато заварятъ сигнала за тревога да грабне орѣжието и да защити Родина отъ чуждо посегателство. Тази младежъ ще събеси позорния Ньойски диктатъ, и е трѣбвало да възраме въ това. Ние трѣбвало да върваме въ силитѣ си и да знаемъ, че цѣла България гледа къмъ насъ. Трѣбвало да вземемъ добра поука отъ миналото и да не повтаримъ грѣшнитѣ.

За насъ младитѣ има една обща майка наречена България и една върховна и света цѣль наречена обединение на българското племе въ една държава силна, мощна и единна.

Ас. Поповъ.

Софроний Врачански

(1739—1816)

Първиятъ прѣкъ ученикъ на Паисия е Софроний Врачански. Той първи се отзова на възторжения Паисиевъ повикъ за обичъ къмъ българския родъ, езикъ, земя, обичай. Той е първиятъ отъ дейцитѣ следъ Паисия, които, служейки на своя народъ, сж забравили себе си. Той е който продължи дѣлото на монаха отъ Атонския манастиръ и го доведе до такава висота, че то още грѣе и ще грѣе въ сърдцата на българската младежъ въ вѣки вѣковъ. Съ него въ ржката той запечата своята обичъ къмъ Родината. Добива слабо образование въ тогавашната школа. Но какъвто билъ любознателенъ и даровитъ, скоро съ упоритото прилежание разширява знанията си и се издига високо надъ другаритѣ си.

Книгитѣ, учителско-свещеническата и проповѣдническата дейностъ ни разкриватъ неговата образованостъ. Още повече че той е живѣлъ въ време и се е движилъ въ срѣда, на които сж липсвали и най-обикновенитѣ условия за развитие на писателя и общественика.

Презъ годинитѣ на своитѣ скитания той вижда, че българскиятъ народъ тѣне въ невежество, дълбоко вѣрва въ разни останки въ езичеството, и разсѣята, че има нужда отъ просвѣта, и нѣя нужда лесно достъпна нему книжнина. — Ето защо превежда Езоповитѣ басни.

Вижда, че „много свещеници и монаси и прости четци четутъ, а не разумютъ словенскыя слова, разумѣи азъ грѣшния се постаряхъ и трудъ положихъ по силѣ моей и произвѣдохъ сию книгу („Почучения и словосказания за праздници“) отъ словенскаго простаннаго языка на болгарскій простий и краткий языкъ“ — за да може всѣки отъ простия народъ, па и свещеницитѣ да

разбиратъ законитѣ и своята вѣра.

Той издава единъ позивъ въ свръзка съ своята книга „Недѣлникъ“, въ който Софроний изпжква като една голѣма фигура на нашето духовно възрождение.

Недѣлникъ или „Софрониево“ е ценно за насъ произведение, че защити родния языкъ, като показа на тогавашния свѣтъ, че словото божие може да се изразява и съ българския языкъ.

Съ всички тия книги Софроний заема видно мѣсто въ нашата книжнина. Ако хѣрлимъ по-изпитателенъ погледъ върху неговия животъ и дейностъ, ние ще откриемъ неговото знание, и влиянието, което упражнили неговитѣ книги върху тогавашна българинъ Мзкаръ и беденъ откъмъ условия и срѣдства за усъвършенствуване на своето духовно развитие, той все пакъ се е трудилъ упорито за своето образование. Софроний Врачански чувствувалъ дълбоко въ душата си неправдата и злото и съсъ всички сили се е трудилъ за тѣхното премахване. Неговитѣ странствувания, неговитѣ дългѣжителности, неговитѣ даватъ възможности да бжде частичка отъ народната душа, да почувствува окаяното положение и нуждитѣ на народа. Обичайна му кѣмъ чедата на Балкана наги го е подтикала къмъ народополезна дейностъ. Съ жия си и буденъ умъ той скоро схваща, че спасението на нацията е въ нейното духовно издигане и национално самосъзнаване. Народъ невежественъ, забравилъ националността си, непросвѣтенъ, е изгубенъ, е осъденъ на претопяване. Ето защо епископъ Софроний си поставя за целъ въ живота — разпространение на най-широка просвѣта, всрѣдъ нагдинитѣ маси.

Тая негова задача става не-

говъ идеалъ, негова пжтеводна звезда. Пропитъ отъ любовъ къмъ народа, изъ който и той самиятъ е излѣзълъ, той много пжти става саможертва за неговата просвѣта и осъзнаване. Съ постоянството на пчелата и твърдостта на гранита той преодолява всички пречки и съ несѣкращима енергия върви по своя опредѣленъ пжтъ и чертае идеала на идущитѣ поколения — велика, обединена и просвѣтлена България.

Съ скрменни подобрени срѣдства: съ азбукето за малкитѣ, съ слово и съвети къмъ голѣмитѣ, а когато нѣе между своето стадо, съ книгитѣ си, той става уменъ учителъ, добъръ пастиръ, отличенъ общественикъ и незабвнимъ книжовникъ. Обаче въ какъвъ и ликъ да се явява той, всѣкога сѣе просвѣта и събира и попрежда това, което е останало, което не се гаси. Така той спомага да се изясни и втѣлпи въ съзнанието на българина голѣмия националенъ идеалъ, съмѣтно начертанъ отъ Паисия — България цвѣтяща економически и духовно. Значението на Софрония не се ограничава само съ неговото влияние и полза за времето си. А обратно — неговата фигура свѣти върху фона на черното робство, заедно съ легионъ други самоотвержени борци за народнитѣ идеали.

Млади българи, покажете, че цените, че чувствувате примѣра на Софрония, чувствувате, го колко той е близкъ до вашитѣ сърдца, колко той ви е роденъ, милъ и скъпъ.

Е добре, за да покажете това, вървете по неговия свѣтло начертанъ пжтъ. Дано да видимъ изградена съ вашитѣ усилия утрешна България. Дано да изгрѣе надъ българската земя новиятъ денъ — денъ на националното съзнание и творчество, най-после — денъ на цѣлокупна, провѣтена, благоденствуваша България.

Д. Момовъ.

Богъ и България, единство въ двойна плътъ.

Богъ и България на клетва ни зоватъ.

И тая клетва ние предъ кръста ще дадемъ

За нея да живѣемъ, за нея да умремъ!

Ролята на Добруджа и Силистра въ източния въпросъ.

Добруджа и Силистра сж играли винаги, споредъ епохата, малка или голѣма роля въ историята на българския народъ. Тукъ, между Бабадагъ, Тулча и Мачинъ се слагатъ основитѣ на новата българска държава, оттукъ отеква по цѣлия свѣтъ славата на българското племе.

Особено значителна роль играятъ тѣ въ нашия животъ въ по-новата история, когато започва периода на руско-турскитѣ войни.

Къмъ края на XVII столѣтие се явява на политическата сцена източниятъ въпросъ и въ връзка съ него горепомнатитѣ руско-турски войни. Въ 1699 год. по Карловскиятъ миренъ договоръ се отнематъ значителна частъ отъ турскитѣ владения въ Унгария и южна Русия; отгосава насамъ се слага и въпросътъ за съществуването на отоманската империя, или по-точно казано за нейнитѣ европейски владения.

Обаче, за първи пжтъ Добруджа става важенъ боевъ театъръ презъ първата война, която Екатерина води съ Турция 1768—1774 г.), и която свър-

ши съ Кючукъ Кайнарджийския миръ на 22 юлий, подписанъ въ с. Кючукъ Кайнарджия (Силистренска). Споредъ постановлението на този договоръ, се откри най-силното руско влияние върху турскитѣ работи, и частно върху подвластнитѣ на султана християни.

Добруджа става арена на военатѣ действия и въ втората руско-турска война (1788—1794 год.). Презъ есента на 1791 год. руситѣ иматъ голѣми успѣхи и завладяватъ Добруджа. Но развитието на политическитѣ събития на западъ попречиха на Русия, тъй като нейната съюзнница, Австрия, побърза да сключи Свишчевския миренъ договоръ и Русия се видѣ принудена да подпише Яшкия миръ отъ 9 януари 1791 год. При това Русия сгси все още далечъ отъ Балканския полуостровъ, защото за грънцица между тѣхъ стои р. Днестъръ.

За трети пжтъ Добруджа става арена на руско-турскитѣ войни презъ голѣмата война отъ 1806—1812 г. Презъ лѣтото на 1810 год. Русия става господарка на цѣлата си До-

бруджа. На 2 юний 1810 год. пада Добричъ, а на 11 с. м. и Силистра. Обаче и този пжтъ щатието е било противъ Русия. На 14 мартъ се сключва съюзенъ договоръ между Франция и Австрия и Русия и този пжтъ се видѣ принудена да сключи миръ съ султана. Споредъ договора между Франция и Австрия, тѣ се задължаватъ да гарантиратъ териториалната цѣлостъ на отоманската империя. Ясно било за руското правителство, че продължението на войната ще плуза само рускитѣ врагове за това съ готовностъ приело мира, както се отказало, дори отъ Влашко и Молдова, земитѣ които Наполеонъ бѣ отстъпилъ на Царя въ 1808 год. при срещата имъ въ Ефрусъ, а се задължи само въ Бесарабия.

Въ връзка съ грѣцкото въстание, Русия влиза въ нови войни съ Турция (29 Априлъ 1823 г.) Още сжщата година рускитѣ войски завладяватъ цѣла Добруджа, безъ да взематъ Силистра и Шуменъ. Обаче поради настъпила та зима по-голѣмата частъ отъ руската войска видѣла принудена да отстъпи задъ Дунава.

Следната година бѣ посещавана за Русия. Главнокоманд-

ващиятъ руската армия, Дибичъ Задбалкански, нанесе голѣмо поражение на турската войска при село Кюлевъ (Шуменско) превзе Силистра, мина Балкана (отъ тамъ и името му) завзе Одринъ и продължи къмъ Цариградъ. Сжщата година генералъ Паскевичъ завзе въ Азия гр. Ериванъ. При това положение Турция се видѣ принудена да иска миръ, който не закѣснѣ да се сключи въ Одринъ — 14 септемврий 1829 год.

Този миръ бѣ една нечувана дипломатическа победа на Русия по източния въпросъ. При все това насъ, българитѣ, не било направено нищо. На изпратената делегация отъ Котелъ, Сливенъ и др. до главнокомандващия рускитѣ войски, той рѣзко отказалъ, изглежда защото положението на войскитѣ, следъ толкова изтощителни войни, е било критическо. Но всѣки случай, при раздѣлата той имъ казалъ: „Въ васъ ще видимъ други пжтъ“.

Но голѣма частъ българи, които не искаха да останатъ въ тогавашнитѣ си жителства, защото не можеха да тѣпятъ повече да бждатъ тѣкани отъ турцитѣ, се заселили въ южнитѣ руски провинции, най-вече въ Бесарабия.

Презъ време на кримската война (1853—1856 год.) Добруджа пакъ става центъръ на военнитѣ действия, но за кратко време, тъй като съ намѣската на Англия действията се прехвърлятъ въ Азия.

Освободителната война презъ 1877—1878 год. донесе, наистина свобода на българския народъ, но за нѣкои части на България тя бѣше само срѣдство за смѣняне на едни съ окови съ други. Така бѣше и Добруджа. Споредъ Санъ-Стефанския договоръ отъ 19 февруарий 1878 год. ромънската ни граница започнаше точно отъ Манчания, вървѣше презъ Източната, грънцъ на Тулчанския санджакъ и стигаше до Дунава малко по-горе отъ Расово. Споредъ чл. 19 отъ Ръсовия договоръ тази частъ се отстъпваше на Ромъния въ замѣна на южна Бесарабия, която по силата на Парижкия договоръ — 1856 год. се отне отъ Русия и присъедини къмъ княжество Молдова.

Санъ-Стефанска България, обещава всички български земи задъваше страхъ не само у съседитѣ ни, но и въ великитѣ сили. Последнитѣ виждаха въ лицето на България руско орѣжие съ помощта на което тя (Русия), ще реализи-

Зовемъ младежта въ служба на родината!

Бъха години на остра морална криза, на заблуда и рушение въ душата на нашата младеж, въ нашето училище. Въ родното училище въ което се възпитаха толкова достойни български синове, които твои духовни ценности и изнеоха воинитъ на свои плещи, е промъкна духътъ на отрицанието и рушението.

Това бѣше и ще си остане петнената страница въ историята на родното училище.

Но за честъ на българската младеж, опомнението дойде преди да бѣше още късно. Отблъзнатието настъпи въ онѣ моменти, въ който рушението щеше да бѣде пълно.

Българскиятъ младежъ разбра, че той не може да служи на никаква интернационални угодии, че неговиятъ път и задача е — да се подготви да служи на величието на Родината.

Българскиятъ ученикъ се родосъзна.

Намъ предстои да създадемъ утрешния денъ! Да се подготвимъ за него! Да се подготвимъ да работимъ за благоденствието на нашия изстрадакъ народъ, за величието на нашата хубава страна, за осъществяване заветната мечта — обединена и могъща България, да бѣдемъ строители на възродена България.

Бавно, но сигурно, а днесъ вече разраствалъ се въ една стихийна вълна, национализъмътъ залива родното училище. Учащата се младежъ се провиква все повече отъ идеята да служи на отечеството, тя за-

става на фронта на нацията.

И ще дойде денъ, въ който отъ първия до последния български младежъ ще се нареждатъ подъ развѣтя роденъ трицѣтъ, готови да служатъ на Родината, готови да се жертвуватъ въ свещената борба за нейнитъ идеали.

Съ свѣтла вѣра и чистъ идеализъмъ, ние всеотдайно ще работимъ, защото:

„Единъ заветъ оставили сж намъ дедитъ. Великъ заветъ, написанъ съ кървавъ мечъ“

Тоя националенъ възходъ, който вихрено се засилва, е едно здраво чувство, наследено отъ нашитъ бащи, възпитано отъ редица поколения. Тоя духъ е сжщиятъ, който живѣше въ славнитъ времена на Крума и Симеона, който окриляше Атонския монахъ и разпалваше Карловския дяконъ, когото носѣше въ гърди нашиятъ воинъ, предъ когото отстъпни византиецътъ и се рушаха и предаваха крепости, се сломяваха и покоряваха вразитъ и който очуди свѣта съ своята непоколебимостъ и твърдостъ.

Млади българи!
Вложете вашитъ творчески сили въ дѣлото за България!

Ние Ви зовемъ на жертви дѣла!

Зовемъ те, градуше поколение, на предана и беззаветна служба къмъ Родината!

Д. Янковъ.

слънцето залезнало тоя денъ, на бойното поле лежали две трети отъ римскитъ легиони, включително и императорътъ. Историята бележи, че въ тоя бой залезла славата на римскитъ легиони и настанала епохата на конницата, която почти за хиляди години се запази като царица на боя.

Въ 550 г. много отряди отъ славяни въ три групи: ахлули въ полуострова, като оплѣко-сали страната, като да сж у дома си, безъ страхъ отъ византийскитъ войски. При Одринъ на следната година единъ отъ тия отряди билъ срещнатъ отъ византийска войска, която въ станалия на следния денъ бой била разбита съвършено. Въ ржцетъ на славянитъ паднало между другото и едно знаме.

Въ 587 г. аварскиятъ ханъ Баянъ на чело на авари, българи и славяни, следъ като нахлулъ въ полуострова и разгро- нилъ византийскитъ войски, обсадилъ сжщо Одринъ, но билъ заставенъ да снесе обсадата и се оттегли предъ войскитъ, идящи отъ Цариградъ на севастократора Мистаконъ.

На 22 юлий 813 год. Крумъ близо до Одринъ, при Верзиникия, разгромилъ армията на Михаилъ I Рангасе, обрналъ я въ паническо бѣгство и, като оставилъ брата си да обсажда крепостта, по петитъ имъ достигналъ до Цариградъ. Позорното поражение било изкупено съ короната на императора. Наследникътъ му поискалъ съ измама да убие самия Крумъ. Последниятъ опустошилъ Тракия, усилено обстрелвалъ съ машини стѣнитъ

на Одринъ, заставилъ града да се предаде безъ условие и отмъкналъ десетки хиляди пленници, които поселилъ на северъ отъ устията на Дунавъ.

Презъ 849—850 г., има основания да се приеме, че и Пресиянъ е разгромилъ пакъ близо до Одринъ византийскитъ войски, които следъ изгнчането на бележития тридесетъ годишенъ миръ, започнали да нахлуватъ въ предѣлитъ на България.

Въ 894 г., не далече отъ Одринъ, Симеонъ Велики разбилъ набързо сѣбранитъ византийски войски отъ Цариградъ и Тракия на севастократора Кринита.

Въ 914 г., около августъ, Симеонъ обсадилъ Одринъ и въ септемврий крепостта паднала въ български ржце, като поради силата на българската войска и машини, така и поради малодушието на коменданта, арменца Панкратука.

Въ 921 г. въ началото на лѣтото Симеонъ отново обсадилъ Одринъ, като го заоби колилъ съ окопи и почналъ приготвленията за действия въ сѣюзъ съ арабитъ срещу Цариградъ по суша и по море. Въ следната година градътъ падналъ отъ гладъ безусловно въ български ржце.

Въ 970 г. Светославъ Руски форсиралъ Балкана и Тракия, мналъ край Одринъ и билъ разбитъ при Люле-Бургасъ.

Въ 1003 год. Самуилъ съ единъ хвърковатъ походъ, когато Василий II Българоубицътъ обсаждалъ Видинъ, внезапно се явилъ на 15 августъ предъ Одринъ, атакувалъ съ изненада крепостта и я прев-

зель. Въ тая стратегическа диверсия има нѣщо красиво и смѣло, нѣщо достойно за нашето внимание.

Въ 1189 г. Фридрихъ Барбароса съ своитъ кръстоносци, макаръ движущъ се като приятелъ, насилъ заелъ града и прекаралъ зимата въ него.

Въ 1205 год. на 14 априлъ пакъ презъ Одринъ, отбранъ отъ българи и гърци, срещу обсаждащитъ латински кръстоносци, Калоянъ разгромилъ по съкрушителенъ начинъ императора Балдуинъ, когото и плени. Това поражение е произвело въ тила до Цариградъ една страшна паника, каквато трудно може да се помисли. 7000 рицари въ Цариградъ веднага се покачили на корабитъ и заплавали за родината си, като „тия страховити дезертьори отнесоха въ своето отечество само срама, съ който бѣха покрити“. А останкитъ отъ разбитата армия при Одринъ на следния денъ въ бѣгъ се сѣбрали при града Памфилъ, отдето подъ начальството на маршалъ Вилхардуенъ на следната сутринъ достигнали Родосто, т. е. за две нощи и единъ денъ извърѣли повече отъ 120 километра, което чертае голѣмината на ужаса, който Калоянъ посѣлъ въ душитъ на тия неканени гости на полуострова.

Презъ пролѣтътъ на 1207 г. Калоянъ, следъ като сключи сѣюзъ съ Ласкариса, обсадилъ Одринъ съ много войски и 33 обсадни машини, но той не можалъ да постигне голѣми успѣхи. Оттеглянето на куманитъ, които не били привикнали на горещинитъ, го заставило да

История на крепостта Одринъ

Одринъ е познатъ въ историята най-напредъ съ името Ускудеме, като столица на тракийското племе одриси. Презъ еп хла на македонското разширение изглежда, че градътъ е билъ преименуванъ Орестияда. За първи пътъ е билъ превзетъ отъ римския проконлъ Марий Лукулъ съ измъз въ 75 год. пр. Христа. Въ първата четвъртъ на II вѣкъ тей е билъ наречеъ на името на императоръ Адриянъ (117—136 г.). Въ града въ тия и следнитъ вѣкове е имало фабрика за сръжжии и щитовете.

Въ 324 год. при Одринъ е билъ разбитъ консула Лициний отъ Константинъ Великий.

Въ 378 г. при сжщия градъ е била разгромена и унищожена армията на императора Валенсъ отъ готитъ. Когато

ра своитъ планове на изтокъ. Но, както доказаха по-сетнешнитъ събития, това бѣ само предлогъ отъ страна на великитъ сили, за да се разпокъса отново невисъздадена България и хвърятъ жици нейни членове въ ново, потежко робство. Берлинскиятъ конгресъ свиканъ специално по този поводъ, изигра стлчно свѣтларолъ на „праведливия ждъ“.

На сжщия този конгресъ, 1 юний 1878 год. ромънитъ не закъснѣха да изаятъ „своитъ“ претенции надъ Добруджа. Що се стнася до присѣдиняването на Бесарабия къмъ Молдова, споредъ ромънитъ, то било дѣло на висшъ справедливостъ. Въ лицето на френския делегатъ, Вадингтонъ се присѣдинявалъ и Австрийския пълномощникъ, графъ Андраши, тѣ двамата зедно искатъ да се отстъпни областта между Силистра и Черно Море на Ромъния.

Противъ тѣзи отстъпки, които се правятъ отъ страна на Австрия, Франция и Италия, които не закъснѣ да се присѣедини къмъ последнитъ, възставатъ рускитъ представители князь Горчаковъ и графъ

Шувановъ, споредъ които отстъпената частъ отъ Добруджа, споредъ Санъ-Стефанския договоръ, предостатъчно се компенсира отъ Бесарабия. Отъ последвалитъ разисквания се разбрало, че Силистра остава въ България, а Мзнкалия въ Ромъния.

По този начинъ Силистра можа да бѣде спасена за свободна България, но — за да я изгубимъ отново при не помалко трагични обстоятелства.

Обаче, Ромъния не се задоволи само съ това. Ако на първо време тя се показваше задоволена, то бѣше само за това, че нѣмаше, какъ да присѣдини още земи къмъ себе си. Презъ Сръбско българската война, когато всички наши войски бѣха заети, Ромъния намѣри, че моментътъ е дошелъ и заграби нѣкои земи около Силистра, съ нѣколко стратегически пункта.

При все, това очитъ на нашитъ „сѣседи“ продължаваха да гледатъ къмъ нашия край, докато презъ Балканската война тѣ отново представиха „своитъ“ искания.

Отначалъ българското правителство отказваше да се съ-

гласи на каквито и да било отстъпки, дори да преговеря съ Ромъния, но въ последствие, когато България биде застрашенъ отъ прѣка акция отъ страна на Ромъния, българското правителство изпрати свой пълномощникъ, да преговаря. Но преговоритъ върѣха трудно поради голѣмитъ искания на Ромъния, задоволяването на които отъ страна на България бѣ невъзможно.

На първо мѣсто между исканията бѣ — да се повърне Силистра на Ромъния, като важенъ стратегически центъръ. Ромънското правителство, имайки задъ гърба си Германия, се мъчеше всячески да изгърне колкото се може повече земи отъ Бъл воия. При тѣзи обстоятелства България се видѣ принудена да направи нѣкои и други отстъпки на Ромъния, като й даде стратегическа а позиция „Меджидие—Табие“ при Силистра и се съгласява да разруши всички укрепления около последната.

Но, както всѣкога, Ромъния остана „неудовлетворена“. Тя иска най-малко границата да минава западно отъ Силистра до Черно море, подъ Балчикъ,

та по този начинъ Силистра да остане въ нейни ржце.

Всичко това послужило да пламне отново Европа, да се свикватъ разни конференции, великитъ сили се раздѣлиха на групи, отъ които едни подѣржаха България а други исканията на Ромъния, докато най-после на 9 май 1913 год. Петербургската конференция взе следнитъ решения: 1) Силистра се отстъпва на Ромъния, като границата започва отъ една точка на Дунава заедно съ периферията на Силистра, пресѣча шосето за Шуменъ и това за Варна на около 3 км. отъ крайнитъ на града и влѣзе въ сегашната граница. 2) Ромъния се задължава да даде обезщетение на българскитъ поданици живущи въ Силистра и редъ др.

Както Ромъния, така и България, приеха решенията на конференцията, като Ромъния остана да чака още другъ споденъ моментъ, да получи пълно удовлетворение.

И този моментъ тя намѣри. Презъ въжъждущата война, когато изоставени, заобиколени отъ всички страни съ врагове, нашитъ войски бѣха струпани въ Македония срещу

гърцитъ, ромънитъ навлѣзоха въ България, невъзпирани отъ никого, само отъ женитъ и децата.

България се видѣ принудена да иска миръ, и въ Букурещъ на 28 августъ 1913 год. се сключи Букурещкиятъ миренъ договоръ, споредъ който не само Силистра, но и цѣла Добруджа мина въ ржцетъ на Ромъния.

Обаче, за насъ българитъ, въпреки всичко станало до сега, въпросътъ за Добруджа си остава откритъ.

Заемането на тази наша страна, която въ продължение на 500 год. сподѣля нещастията на цѣла България не може да се оправдае нито исторически, нито стопански, а най-вече етнографически.

Наска се надяваме, че рано или късно Добруджа ще бѣде пакъ наша, както е била и преди, защото историята още не е казала своята последна дума.

К. Ачевъ.

Родината чака своитъ синове, да дадатъ данъ за изграждане величие: то й.

АТАКА

Българската воля и българскиятъ духъ побеждаваха навсѣкжде. Предъ тѣхъ се рушеха и падаха крепости, се покоряваха и сломяваха армии. Да създадемъ тоя високъ духъ въ насъ!

Характерът на възрожденската ни литература

Епохата на нашето възраждане носи белега на усилената и тръскава дейност, която е характерна за мигове на сблъскване на различни сътогледни и въ своя вид на движение, възстанало срещу примирението на старото поколение и носещо устрема и въртата на неговите деца, при все че има нещо общо с едно-европейското такова, то носи несравнено повече борчески елементи, защото се е зародило и оформило във време на по-голяма тъмнина и несигурност. Закъснело цъли въкове и едва проблъсващо, когато неуморният човъшки дух е чертаелъ все по нови пътища за културния подемъ, българското възраждане е тръбвало да пробуди тоя духъ, да го откъсне отъ робската основа, на която е билъ прикованъ, да го закърми въ волност и творческа дейност. Тежки и трудни задачи, носими съ върта отъ нъколко само избраници, е тръбвало то да изпълни, защото мъчно, много мъчно е да се вдъхне, че несъкрушима е народната мощъ, на единъ съкрушенъ и притиснатъ отъ двойно робство народъ.

Смъли до саможертване, първитъ възрожденци много върно сж схванали, че е необходимо да се опие и прехласне духътъ отъ величието на миналото, да му се освътли настоящето и да му се посочи свътлината въ бъдащото, за да литне въ борбата и намъри начинитъ за срутането на поругения зидъ, какъвто е представлявала тогава турската империя. Вследствие на това появяване на новъ, по-жизненъ и строителенъ духъ, се явява нова книжнина, нова сплътница на човъка въ борбата.

Особено характерно нъщо въ периода за преоценяване на нравственитъ ценности въ миналото и настоящето на народа ни е, че църквата е имала ръководящата роль, докато възраждането въ западна Европа се е борило съ църквата, която тогава е сплъвала развитието на науката. Това обстоятелство, обаче, не сочи на нъкаква спънка въ борбата и развоа на книжнината, а като че ли е дало единъ тласъкъ напредъ, защото цълата литература, върху която е тръбвало да се изгради новата, е била на съхранение въ манастири и защото недължимостта на църква и държава въ първото и второ българско царство е дала възможността на свещеници и калугери да възстановятъ историческото минало на нашия народъ. И, миналина, книгитъ, които създадоха бразда въ писмеността на българщината отъ по-ново време и които се извисяватъ не-

достигаеми по значението си и по ролята, що сж изиграли въ освободителното движение, сж не истории въ наученъ смисълъ на думата, а въ голъмата си частъ примъсени съ романтизма, роденъ отъ желанието на спасителитъ—родолюбци да възвеличатъ едно наистина блестящо минало, което би спомогнало за превъзможване на нерадостната робска психика. Тия романтични истории, постигнали несъмнено успъхъ, много по голъмъ отъ тоя, който имъ е билъ възлаганъ и като дъло на титанична воля, несмутила се отъ нищо, успъватъ да събудятъ въртата на българина въ неговата сила, надеждата, че съ четице може да се събори обширната турска държава и чувството че дори и въ бедствия и неволи изъ душата на тоя поруганъ и презрѣнъ народъ се издига нъщо голъмо и можъщо, дълбоко и самобитно, готово на всичко за извоюване на свобода и народни права.

Веднажъ пробуденъ борческия духъ, той е тръбвало да разсее мрака на невежеството, и неграмотността и следъ много усилия възрожденскитъ дейци създали редица поучителни слова, учебници и периодически издания, необходими за зараждащото се учебно дъло, което отъ своя страна откърмилъ нови труженици въ полето на културната дейност. Появили се и първитъ поетични творения, но безъ особена хубостъ, защото заради тенденцитъ прокарвани въ тѣхъ, тѣ загубили свежестта на чувството и формата. Първитъ поетически творци сж били повече граждани, отколкото поети и писатели; тѣ не сж могли да наблюдаватъ спокойно и безстрастно живота въ единъ моментъ, когато се е решавало народното съществуване и за оцъляване на народността мнозина сж се стремили да вложатъ и своитъ сили въ общата съкровищница. Като органъ на националнитъ борби, нашата книжнина е загубила много ценности чрезъ господстващата тенденциозностъ, но отъ това е спечелилъ народниятъ духъ, който се е закърмилъ въ величието на българина.

Книжнината въ това бурно време се е развивала вътре и вънъ отъ Родината, но единъ духъ вѣе отъ нея, духътъ на огорчение отъ тежкото положение и буйно желание за извоюване на народностнитъ права, единъ копнежъ лъха отъ всъка книга на възрожденската епоха и това е копнежътъ къмъ свобода, политическа и духовна, за която хиляди герои мъченици измрѣха по долинитъ и балканитъ на майката земя.

На 13 мартъ 1913 г. българскитъ войски отново очудиха свѣта като превзеха „непревземамата“ крепостъ Одринъ, съ 423 оржда, 80,000 снаряда и 13,000,000 патрони военни трѣфеи и 33,000 здрави войници пленници.

Горди могатъ да бждатъ поколѣнията, които извършиха тоя подвигъ и това велико дъло на мъжество и себеприцание. Горда може да бжде и цълата родина на българитъ. До когато свѣтъ ще саѣтува и българска речъ ще се чува, името Одринъ не ще престане да въодушевява българина за подвизи и слава.

К. Г.

Българчета, ние рожбаме на българина бащи
Тѣ отъ всичко най-обичатъ
Роднитъ свети земи

Печатница Д. Тодоровъ — Варна

Когато се вдишва фосгенъ.

Подъ името „фосгенъ“ се крие химическото наименование, хлоръ вжглероденъ окисъ, значи едно съединение на познатия жълтозеленъ газъ хлоръ съ не по-малко известния, но по-опасенъ вжглероденъ окисъ, безцвѣтенъ и безъ миризма газъ, който може да излѣзе отъ не добре и твърде рано затворени печки, и се явява доста опасенъ и въ мирно време. Фосгенътъ е безцвѣтенъ като вжглеродния окисъ, а притежава раздражителното действие на хлора. Той е обаче далечъ по-опасенъ понеже вследствие на способността си да прониква презъ преградитъ на клеткитъ на тѣлото, може да се вмъкне въ тѣхната вътрешностъ и да разруши клетъчното вещество. Но кои сж ония клетки, на които най-напредъ и най-често се определя тая сѣдба? — Естествено, клеткитъ на дихателната система, които покриватъ съ нежни пластове вътрешната повърхностъ на тѣснитъ дихателни разклонения въ дробветъ между безбройнитъ обвиващи ги кръвоносни сѣдове. Понеже газътъ бива вдишванъ, всѣко вдишване ув е ли чава концентрацията, и колкото по-голяма става плътността, толкова по-силно е въздействието върху тѣкнитъ. При това у отровения съ газъ се развива следното действие. Въ клеткитъ на дихателната система фосгенътъ се разпада на две сѣщо така познати вещества: вжглена киселина и солна киселина. Който е принуденъ да вдиша изведнажъ голъмо количество фосгенъ, умира веднага, понеже слизестата ципа на дихателната система (трахея, бронхи и алвеоли) е напълно разядена отъ солната киселина, и освенъ това бѣлитъ дробове се претоварватъ съ вжглена киселина. Всѣко отъ тия разстройства вече само по себе си би

обусловило смъртта, понеже цѣлостта на алвеолитъ е безусловно нужна, за да може кислородътъ отъ въздуха да премине въ кръвта; а знайно е, че не може да се живѣе безъ кислородъ. Натрупването на вжглена киселина води отъ своя страна къмъ задушаване, понеже нейното непрестанно смѣняне въ кръвта съ пресенъ кислородъ отъ въздуха е сѣщността на вноса на кислородъ чрезъ дишането.

* *

За щастие, теорията е по-неуверима отъ практиката. Презъ последната война идваха сравнително малцина съ тѣй голъма концентрация на газъ и тѣй неподготвени за съприкосновение то му, понеже съдържанието на фосгеновия снарядъ е летливо, разпръсва се и се смѣсва съ въздуха. Поради това, разбира се, действието става по-слабо; то достига разни степени и отровенитъ отъ газъ, които презъ време на нападението се явяватъ на превързочния пунктъ, представляватъ разнообразна картина. Едни биватъ донасяни въ безсъзнание, други идватъ бледни, клатейки се, на собственитъ си нозе, съ уплашено изражение, съ възсина цвѣтъ на лицето, тѣ се оплакватъ отъ парене въ гърлото и очитъ, и усещатъ мъчителна болка въ гърдитъ. Поставятъ ги на легло, понеже тѣ иматъ почти непреодолима нужда отъ почивка, единъ страхъ отъ всѣко най-малко движение, обаче веднага тѣ почватъ да се мѣтатъ на около и мъчително да кашлятъ. И лѣкарътъ, комуто повърхностното дишане, ускорениятъ пулсъ, промѣната на цвѣта и страхътъ отъ движение показватъ силна стремѣжъ на болното тѣло къмъ кислородъ, е безсиленъ да помогне. Да, тѣ

Въ сърцата най-напредъ
свободата изгрива!
Въ сърцата тя изгрѣе, делата
да огрѣй!
Тозъ който въ бой умре, той
вѣчно ще живѣй!
(Изъ Кървава пѣсень)

дори не може да предскаже края, понеже опитътъ го е научилъ, че при отравянето съ газъ има постоянни изненади, къмъ подобрение, както и къмъ влошъ взне на положението. Понѣкога болкитъ и кашлицата намаляватъ, цвѣтътъ става по-здравъ, дишането по-дълбоко, слабостта преминава въ здрава нужда за сънъ, и следъ нѣколко дена болниятъ оздравява. Отъ друга страна обаче, единъ тѣй очевиденъ изгледъ за подобрение може понѣкога да маме, и внезапно изпълване на бѣлия дробъ съ вода отъ тѣлото, да довърши въ нѣколко часа живота. Но и смъртта не е сѣщо постоянно следствие, тѣй напримеръ, не рѣдко започва едно дълго залежаване при което причинителитъ на болести нападатъ дихателнитъ органи, и тежъкъ катаръ въ бронхитъ или бѣлодробно възпаление непрестанно заплашватъ здравето и живота.

* *

Срещу фосгена нѣма противотрова. Не съществува нищо, което да се вдъхне или да се поглъне, за да парализира действието на газа. Всѣка противотрова би предизвикала едно надпреварване съ отравата въ организма и при това би била победена, понеже газътъ винаги достига по-рано клеткитъ, отколкото противотравата, и понеже действието му разяждане на тѣкнитъ, никога не може да се отстрани. Неостава друго, освенъ да чакаме, докато организмътъ се освободи отъ мъртвитъ клетки и ги замѣни. Дали той е въ състояние да стори това, зависи главно отъ съпротивителната му сила и отъ голѣмината на разядената областъ. Това обаче не може да се види въ началото, и отъ тукъ произлиза несигурността въ предсказване изхода на болестта. Ю. П. повъ

Продължение отъ I стр.

пѣсень прозвучи отново и радостно надъ всички български земи когато нѣма да има вече сѣли и стонове! Ахъ, тогава — тогава, кога о дългъ проляганитъ ръце на безсиленни деца къмъ двама по безпомощна мѣйка се поематъ и то не за съчувствие! Тогава — тогава цълата хубава българска земя ще се разцѣфъ! тогава ще екнатъ лъзинитъ отъ пѣсни, двѣтъ мѣста ще гледатъ кръшото хоръ, извило се отъ Македония до равна Добруджа, а ръкитъ ще запѣятъ сами чудната пѣсень на свободата. За тоя день жадува българската дезойка. За тоя день тя пази чиста душата си — за тоя день, който ще бжде едно велико Възкресение на българската мощъ и щастие!

Н. В.

НА ПОСТЪ!

Нацията и младежта.

Бждещето на нацията е безспорно тая частъ отъ нея, която е най-млада, жизненна, незасегната отъ всички пороци и благотворни влияния на борбата за съществуване, на живота. Съществуването на нацията не се състои само въ настоящето, а въ миналото и най-вече въ бждещето. За да благоденствува утре нацията трѣбва днесъ да се превъзпита подрастващото поколение, частно

срѣдношколцитъ, въ пожертвувателностъ, безкористие, себеприцане, високъ моралъ и пр. добродетели необходими за изграждане на едно ново общество, една нова България.

Не е нужно само желание и думи, а дѣла и пакъ дѣла, защото животътъ е неумолимъ и скоро би заличилъ тая които искатъ да водятъ едно духовно полусъществуване безъ да се издигнатъ прави, горди като гиганти предъ стихитъ на живота.

Редакционни.

Всичко що се отнася до редакцията и администрацията на в. „Виделина“ да се изпраща само на адресъ: Д. Янковъ — Л. Каравеловъ 20, Варна.

История на крепостта Одринъ

Продължение отъ III стр.

снемѣ обсадата.

Въ 1363 г. Одринъ пада въ ръцетъ на Мурадъ I и за 90 години билъ столица на Турция.

Въ 1371 г. кралъ Вълкашинъ, бащата на Крали Марко и владетелъ на срѣдна Македония, заедно съ брата си деспотъ Углашъ, господарътъ на Серресъ, съ 60 хилядна армия се опита да изгони турцитъ отъ Европа и да завладѣе Одринъ, обаче, при Чирменъ, чрезъ неочакванъ ношенъ бой, билъ разбитъ и армията му унищожена отъ Евреносъ бей.

Въ 1829 г. Одринъ се предаде на Дибичъ Задбалкански безъ съпротивление.

Въ 1877 год. на 8 Януарий Одринъ отново безъ изстрелъ се предаде въ ръцетъ на 12 тѣ ескадрона на генералъ Струковъ.